

Список використаних джерел

1. Градов А.П. Экономическая стратегия фирмы. – СПб: «Специальная литература», 1995.
2. Петров А.Н. Стратегический менеджмент. Учебник: М: «ЮНИТИ», 2005.
3. Прохоренко П. А. Стратегическое управление финансами корпоративных структур в металлургии / автореф. дисс. ... канд. экон. наук. – Орел, 2006.
4. Розбудова системи управління бізнес – організацій в інноваційній економіці: / монографія [Л.О.Лігоненко, О.І.Гарафонова, Т.В. Омеляненко та ін.]. – К.: КНЕУ, 2017. – 436 [4] с.
5. Шершньова З.Є. Комплексні стратегії у стратегічному розвитку інтегрованих корпоративних структур // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – № 2, Т.2 (246). – 2017. – С. 99-104.

Южаніна Н.П.,
Голова комітету Верховної Ради України
з питань податкової та митної політики
м. Київ, Україна

Фролова Т.О.,
д.е.н, професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

Луцишин З.О.,
д.е.н, професор,
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ ОФШОРНОГО БІЗНЕСУ

***Анотація.** Досліджено еволюцію офшорного бізнесу та його особливості на кожному етапі розвитку. Виявлено фактори формування сучасних офшорних центрів. Розкрито причини бурхливого зростання офшорного сегменту світової економіки.*

***Ключові слова:** офшор, офшорна зона, податковий притулок, податкова гавань, офшорний бізнес, офшорний центр, офшорний фінансовий центр, еволюція офшорного бізнесу.*

***Summary.** This article is about investigation of offshore business evolution and characteristics at each stage of development. Discover factors formation of modern offshore centers and solve causes rapid growth of the offshore segment in the world economy.*

Key words: *offshore, offshore area, tax haven, tax havens, offshore business offshore center, offshore financial center, the evolution of offshore business.*

Постановка проблеми. Глобалізація світової економіки, що стрімко розвивається, спричинила виникнення і такого феномену, як розвиток офшорної діяльності. Ця діяльність виражається в різних формах: створення офшорних юрисдикцій, офшоринг, розширення діяльності офшорних компаній, бурхливий розвиток сфери офшорних послуг.

Маніпулюючи вигідністю географічного розташування, надаючи різні податкові пільги та інші привілеї іноземним компаніям, багато невеликих країн з малопотужною економікою перестали бути відсталими суб'єктами «світової периферії» та активно включилися в міжнародну економіку. Створення сприятливих умов для іноземних інвесторів у поєднанні з прагненнями ТНК привело до формування офшорів у віддалених від світових фінансових центрів і на перший погляд малоперспективних країнах третього світу. У результаті цього в багатьох з цих країн з'явилися нові можливості для економічного розвитку, а офшорний бізнес став багато в чому його основою. Створені в офшорних юрисдикціях банки, зовнішньоторговельні, страхові та інвестиційні компанії стали частиною світового господарства.

Офшорна практика, яка одержала значне поширення, стала одним із найвідчутніших явищ сучасної світової економіки. Масштаби функціонування офшорних зон дозволяють говорити про формування окремої так званої «офшорної індустрії», що і зумовило вибір теми цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З-поміж наукових робіт, присвячених аналізу тенденцій та особливостей розвитку офшорної діяльності, ефективності її функціонування, варто назвати наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема О. Бозуленко, Д. Верлан, Ю. Волкова, Е. Євстигнеєв, В. Егерт, А. Єлісеєв, А. Жером, М. Карлін, Р. Кнапп, Ю. Козак, Е. Лімбан, Д. Мітчелл, Р. Палан, С. Палей, Дж. Робінсон, Сала-і-Мартін, С. тейнмо, М. Сест, Ю. Уманців, Г. Цукманта та інші. Окремо треба виділити *TaxJusticeNetwork*, організацію, що активно виступає за боротьбу з офшорами. Вона у своєму розпорядженні має широку добірку матеріалів з історії офшорних фінансових центрів (ОФЦ), оцінки масштабів їх діяльності та впливу на світову й національні економіки. Незважаючи на величезну кількість наукових робіт з питань міжнародної офшоризації бізнес-діяльності, невирішеними залишаються питання щодо періодизації та особливостей розвитку офшорного бізнесу.

Формулювання цілей наукової праці. З огляду на результати вивчення окресленої проблематики, метою статті є дослідження еволюції офшорного бізнесу, виявлення факторів формування його сучасних центрів та причин бурхливого зростання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вважається, що термін «офшор» (від англ. *offshor* – «поза берегом», «поза межами») в економічній літературі вперше з'явився в американській пресі наприкінці 1950-х років та характеризував відхід фінансової організації від урядового контролю шляхом географічної вибіркості своєї діяльності. Мова йде про фінансову структуру, яка звільнилася від оподаткування через розміщення свого офісу поза межами США. Офшорні зони з'явилися на економічній карті світу приблизно у 1960-ті роки, коли виникла концепція вільних економічних зон. У сучасному світі, разом із терміном «офшорна зона», використовуються поняття «податковий притулок» та «податкова гавань» [1, с. 43-47], «фіскальний оазис».

На сьогоднішній день не існує єдиного підходу до визначення поняття «офшор». Причому це характерно не тільки для вчених, які досліджують теоретичні аспекти офшорів, але й для практиків, які регулярно стикаються з необхідністю класифікації країн і територій. Так, наприклад, у 2007 р було опубліковано дослідження А. Зероме, проведене в рамках МВФ, – «Концепція офшорних фінансових центрів: в пошуку робочого визначення», у якому було зазначено, що, незважаючи на різноманіття різних підходів до дефініції терміна, не існує чіткого (переважно кількісного) критерію для віднесення країни до офшорної юрисдикції. Як такий критерій А. Зероме запропонував використовувати відношення чистого експорту фінансових послуг до ВВП [8].

Для офшорних центрів обсяг таких послуг значно перевершує потреби внутрішнього ринку, а значення показника може досягати 60% (рис. 1). Такий підхід обумовлений самою природою офшорних центрів, яка за своєю суттю обмежена наданням різноманітних фінансових послуг нерезидентам.

Цим пояснюється синонімічне використання термінів «офшорна зона» і «офшорний фінансовий центр».

Таким чином, у сучасній економічній літературі одночасно використовують поняття «офшор», «офшорний бізнес», «офшорний центр», «офшорний фінансовий центр» (*Offshore Financial Centers*), «офшорна зона», «офшорна юрисдикція», «центр офшорного бізнесу», «центр розвитку офшорних форм ділової активності», «податкова гавань», «безподаткова юрисдикція» та ін. Усі вони позначають, по суті, одне й те саме явище, хоча деякі лише виділяють окремі аспекти.

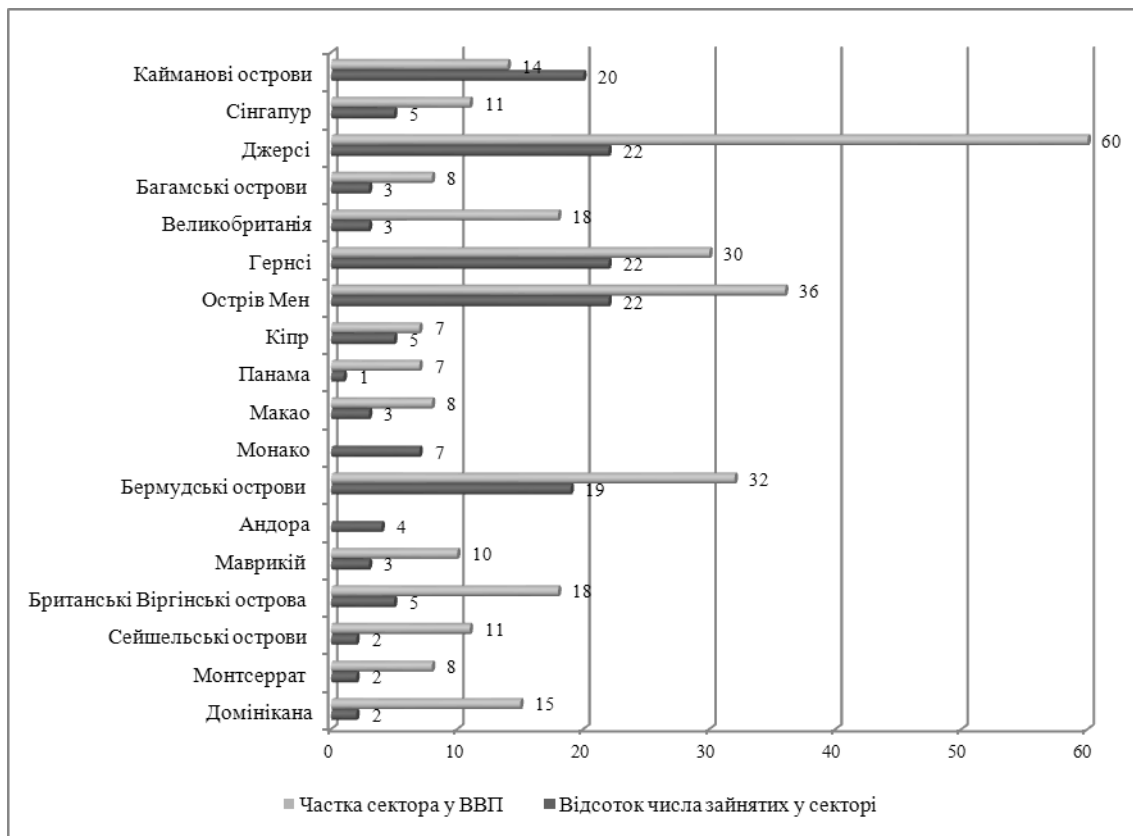

Рис. 1. Частка сектора фінансових послуг у деяких офшорних юрисдикціях, % [8]

Специфіка генезису явища офшору у світовій економіці полягає в тому, що спочатку воно виникло у вигляді офшорних територій (податкових гаваней), а вже потім – як офшорних компаній і офшорних послуг, тобто розвивалося від макрорівня до мікрорівня, тоді як зазвичай розвиток економічних суб'єктів відбувається у зворотному напрямку.

Використання офшорних схем не є винятково сучасним явищем. Історія офшорів відома ще з часів стародавнього світу і середніх віків, коли повсюдно створювалися торгові та консигнаційні склади, зони портових міст, які могли зберігати і реалізовувати товари безмитно за умови сплати фіксованого збору. Коли Давні Афіни ввели 2%-й імпорتنний і експортний податок, то грецькі і фінікійські купці почали робити об'їзд у двадцять миль, щоб уникнути сплати цих зборів. Незабаром невеликі сусідні острови стали притулком для безмитної й безподаткової торгівлі.

Офшорний бізнес зародився наприкінці XIX століття, отримав імпульс до розвитку після Першої світової війни і став пускати широкі корені у світовому господарстві в 1960-1970-х роках.

Наприкінці XIX ст. північноамериканські штати Делавер і Нью-Джерсі гостро мали потребу в залученні капіталу. Рішенням цієї проблеми стало спрощення всіх процедур і формальностей, що супроводжували створення компанії і введення фіксованого збору за реєстрацію. Саме простота і швидкість реєстрації юридичної особи (найчастіше компанію можна зареєструвати за 24 години) – серед основних ознак офшорів

сьогодні. Пізніше, у 20-х рр. ХХ ст. Швейцарський кантон Цуг (Zug) став першим в Європі, хто перейняв цю практику.

Наступним важливим фактором у стратегії офшорного бізнесу є практика скасування оподаткування. Вважається, що практика скасування оподаткування для компаній з юридичною адресою в Лондоні, які не ведуть свою діяльність у Королівстві, бере початок від декількох судових рішень у 1929 р. З цього моменту стало можливим реєструвати компанії у Великобританії і не платити місцеві податки. Значимість цих рішень ще більше зростає, якщо взяти до уваги той факт, що вони чинні у всій Британській імперії, і зокрема на Бермудських, Багамських і Кайманових островах.

Отже, історично перша подібність офшорів з'явилася кілька століть тому у Великобританії. Причому саме Лондон протягом багатьох століть залишався офшором – зареєстровані там банки користувалися податковими пільгами. Однак золотий час офшорів настав у середині ХХ ст.

Спочатку це були британські колонії, які перебували в юрисдикції імперії і могли надавати податкові пільги компаніям, що відкривали там представництво. Черговий стимул офшори отримали в 1963 р., коли з'явилися єврооблігації. Ці знову винайдені інструменти представляли собою облігації на пред'явника, тобто були анонімними, і випускалися в офшорах. Банк, штаб-квартира якого знаходилася в Лондоні, емітував їх в амстердамському аеропорту Схіпхол, ухиляючись від британського гербового збору, а виплати за купонами відбувалися, наприклад, у Люксембурзі, щоб уникнути британських прибуткових податків [5].

Ще одним наріжним каменем розвитку офшорів стали зміни в банківському законодавстві Швейцарії в 1934 р. Під впливом депресії 1929 р. і серії банкрутств в Австрії та Німеччині швейцарські законодавці, прагнучи убезпечити свою банківську систему, ввели вимоги щодо нерозголошення банківської таємниці. За їх порушення передбачалася кримінальна відповідальність. Закон гарантував, що як тільки капітал перетинав кордони конфедерації, він перебував під захистом швейцарського уряду. Швейцарія і сьогодні лідирує в рейтингу дотримання фінансової таємниці [9].

Періодом активного становлення та розвитку офшорів прийнято вважати 1960-1990 рр. ХХ ст., що пов'язується із збільшеним рівнем оподаткування в 60-і рр. Не менш значущим імпульсом для офшорів стало також виникнення євроринку. У 1957 році Банк Англії ухвалив не визнавати місцем здійснення угоди Сполучене Королівство в разі трансакції місцевих банків з нерезидентами (як щодо залучення, так і щодо розміщення коштів). Це означало, по суті, що такі операції не підпадали під які-небудь обмеження і регулювання з боку держави, але фактично місцем здійснення операції був Лондон, тому інші держави не могли регулювати цей ринок. У 60-х рр. британські банки почали активно

проводити свої операції на євrorинку на островах Джерсі і Мен, які на сьогодні є ключовими офшорними центрами в Західній Європі.

Існує три основних типи офшорних ринків. Перший передбачає наявність спеціальних формально встановлених домовленостей з такими авторитетними фінансовими центрами, як Токіо, Нью-Йорк і Сінгапур. Ці ринки забезпечують міжнародні банківські послуги, що є ознакою офшорних ринків (табл.1). На цих ринках встановлюються спеціальні рахунки окремо від внутрішніх, вони є вільними від обмежень, якщо належать до внутрішнього фінансового ринку.

Другий тип офшорного ринку – це лондонська модель. У Лондоні, Сянгані та інших містах фінансові угоди вільні від обмежень незалежно від того, ким вони здійснюються – чи резидентськими, чи нерезидентськими учасниками ринку. У цих місцях офшорні ринки – це просто офшорні угоди між нерезидентами, оскільки внутрішні та зовнішні угоди об'єднані.

Таблиця 1

Порівняння типів офшорних ринків

	Тип Нью-Йоркської IBF (внутрішні і зовнішні угоди розділені)			Лондонський тип (внутрішні і зовнішні угоди об'єднані)		Типи “податкові сховища”
	Токіо грудень 1987 р.	Нью-Йорк грудень 1981 р.	Сінгапур листопад 1968 р.	Лондон, кінець 50-х років	Гонконг, 1957-1958 роки	
Встановлене оподаткування						Багамські і Кайманові о-ви, кінець 60-х рр.
Корпоративне	так	так	так	так	так	немає
Інше	місцевий і гербовий збір					реєстраційні внески і платня за ліцензії
Допускається оподаткування ділових цінних паперів	немає	немає	так	так	так	немає

Джерело: Уривок із Economist (February 21, 1987): 83.

Третій тип офшорного ринку – «податкові сховища». До цієї категорії належать ринки Багамських та Кайманових островів. На цих ринках угоди, які здійснюються нерезидентами, зовсім не оподатковуються [4, с.170-171].

Останні два десятиліття позначені стрімкою «офшорізацією» світової економіки і, відповідно, різким посиленням суперечливого впливу офшорів на стан світових ринків і міжнародних економічних відносин. У цей період відбулося розширення кола країн і територій, які оголосили про свій офшорний статус, різко збільшилася кількість ділових структур, зареєстрованих на цих територіях, значно виріс перелік послуг, які надаються. Офшорний бізнес став активно проникати в нові сфери

економічної діяльності та на нові ринки, насамперед – на раніше закриті ринки пострадянських країн. Нарешті, помітно вдосконалилися самі методи ведення офшорного бізнесу, ускладнилися його форми і структура. Так, наприклад, Багамські, Бермудські, Антильські, Віргінські острови, Нові Гібриди, Панама, острови Мен, Кюрасо, Кайманові і т. п. є фіскальними оазисами. Їх фінансову основу становить діяльність відділень і філій найбільших банків промислово розвинених країн. Основні статті доходу, наприклад, островів Кайман – туризм і діяльність іноземних банківських і фінансових організацій. Нові Гібриди розглядаються як «істинно» вільна зона від усіх видів податків – прибуткового податку, податку на доход, податку на спадок, податку на дарунки і пожертви та ін.

Отже, розвиток «стратегії» офшорів можна розглядати як цілеспрямовану діяльність щодо залучення офшорного капіталу. Він відбувався поетапно в різних країнах, причому мета появи окремих елементів часто не мала нічого спільного із сьогоdnішнім розумінням і завданнями використання офшорів. І тільки після Першої світової війни з'явилися країни, які стали розвивати цілісну офшорну стратегію. У працях авторів Р. Палана «Taxhavens: how globalization really works», А.М. Вороніної «Еволюція офшорного бізнесу» та О. С. Живіхіної «Регулювання офшорного бізнесу з метою вдосконалення податкового планування» виділяються періоди розвитку офшорного бізнесу, що представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Етапи розвитку офшорного бізнесу

Етапи	Особливості
За Паланом Р.	
I етап (кінець XIX ст. – 1920-і рр.)	Зародження окремих елементів, характерних для офшорів
II етап (1920-1930-і рр.)	Поява перших офшорних зон
III етап (1960-1990-і рр.)	Активне виникнення і розвиток сучасних офшорів
IV етап (2001 р. до сьогодні)	Період активного «наступу» на офшори з боку розвинених держав
За Вороніною А. М.	
«Нульовий етап» (до кінця 1950-х рр.)	Попередній етап формування «офшорного бізнесу» як такого ще не відбувся, але ще з прадавніх часів мали місце приклади створення автономних утворень, що користувалися тими чи іншими пільгами і привілеями порівняно з іншою частиною держави, які можна вважати «прообразом» офшорних юрисдикцій
I етап (кінець 1950-х рр. – початок 1980-х рр.)	Зародження офшорного бізнесу в його класичному розумінні при незначній кількості країн і кількості зареєстрованих в них офшорних компаній. Метод офшору застосовувався вузькоспеціалізовано та вів індивідуальну розробку під кожного конкретного клієнта, компанію (найчастіше ТНК).

II етап (кінець 1980-х рр. – початок 1990-х рр.)	Етап зростання. Кількість офшорних юрисдикцій значно збільшилася і кількість реєстрованих в них компаній досягла максимуму. Метод використання офшорної оптимізації оподаткування став відомим і популярним, за цим були створені стандартні схеми застосування безподаткових фірм, які не вимагали висококваліфікованого консультування. На ринок реєстрації компаній вийшло безліч малих і середніх адвокатських бюро та фірм, що надають консалтингові послуги. На національному рівні вживались заходи, які закликали обмежити можливості безподаткових організацій.
III етап (кінець 1990-х рр. – 2000 р.)	Стабілізація офшорного бізнесу. Уперше висуваються вимоги про досягнення необхідної прозорості офшор. Кількість компаній, які реєструють свій бізнес у ВЕЗ, трохи знизилася, і разом з цим ускладнилися механізми самих офшорних фірм, услід за чим деякі юрисдикції перестали надавати офшорні послуги та пішли з ринку. Цей етап знаменує початок міжнародного антиофшорного регулювання.
IV етап (2001-2004 рр.)	Тимчасовий спад розвитку офшорного бізнесу. Відбувається скорочення кількості офшорних зон і компаній внаслідок прояву на них державного та міждержавного регулювання. Посилилися вимоги до прозорості через трагедію в США у 2001 р., тому обмежується застосування конфіденційних інструментів офшорного бізнесу. Після зростає вплив на ринок банків і великих консалтингових фірм, які не належать до офшорів. Відбувається повернення до індивідуальних офшорних інструментів.
V етап (2004 р. до сьогодні)	Модернізація офшорного бізнесу. Трансформації у світовій економіці та посилення контролю призводять до модернізації офшорного бізнесу. Частина країн після цього йде з ринку, інші намагаються знайти нові ніші для застосування офшорних механізмів (наприклад, офшорний аутсорсинг послуг, різні послуги й операції на ринках інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних технологій, організація азартних ігор через Інтернет, кептивне страхування, створення нових, що задовольняють всім міжнародним вимогам організаційно-правових форм офшорних організацій тощо); вперше входять в офшорний бізнес треті країни.
За Живіхіною О. С.	
I етап (кінець XIX ст. – 1930-і рр.)	Розвиток трьох основних інструментів податкових гаваней: – зниженого або нульового рівня оподаткування для нерезидентів; – полегшеного порядку заснування фірми; – юридично захищеної секретності.
II етап (1940-і – 1960-і рр.)	Початок використання режиму пільгового оподаткування групою країн на чолі зі Швейцарією як міжнародної стратегії розвитку
III етап (1970-і рр. – кінець 1990-х рр.)	Пік розквіту
IV етап (кінець 1990-х рр. до сьогодні)	Активне втручання наглядових органів у діяльність офшорних юрисдикцій

Джерело: складено авторами за [2, 3, 7]

Сьогодні у світі налічується кілька десятків територій, що оголосили про свій офшорний статус. Водночас історія виділення окремих територій – адміністративно-територіальних одиниць держав – з метою створення там особливих умов господарювання не нова. Практично протягом усієї історії

людської цивілізації можна знайти приклади створення автономних утворень, що користуються тими чи тими пільгами в порівнянні з іншою частиною держави, але тільки у XX-му столітті сформувалися основні риси офшорного бізнесу, активізація діяльності якого тісно пов'язана з розширенням діяльності ТНК, які використовували ОФЦ для досягнення конкурентних переваг і вирішення різних стратегічних завдань. В умовах глобалізації економіки цей взаємозв'язок істотно посилюється і призвів до зростання капіталів, зосереджених в банківських офшорних центрах. У світовому офшорному бізнесі сконцентровані великі суми, які часто-густо не мають зв'язків із країною свого походження, так званий космополітичний капітал (блукаючий). Якщо на початку 80-х років XX століття вважалося, що офшорні компанії контролюють близько 500 млрд дол., то уже на початку 90-х років ця сума подвоїлася і оцінювалася в 1 трлн дол. Сьогодні від 1/3 до половини світового обігу капіталу проходить каналами офшорного бізнесу, а отже, в офшорних центрах світу зосереджено майже половину банківських депозитів нерезидентів.

Так, іноземні депозити, розміщені в банках на Кайманових островах, становлять 956 млрд дол., у Люксембурзі – 464 млрд дол., у Гонконгу – 165 млрд дол., Швейцарії – 506 млрд дол., на Багамських островах – 150 млрд дол., у Сінгапурі – 260 млрд дол., у той час як іноземні депозити в Японії становлять 667 млрд дол., у Франції – 986 млрд дол. [10].

Більшість міжнародних компаній вважають офшорний бізнес необхідним елементом розширення своєї діяльності і нарощення капіталу, проводячи при цьому операції, принаймні, в одному офшорному фінансовому центрі. Наприклад, IBM та Microsoft проводять фінансові операції в Дубліні, Orient Express і American Airlines – на Бермудських островах, De Beers – на острові Мен, General Electric і CNN – на Кіпрі. Світові провідні фінансові інститути, включаючи Chase Manhattan, Citibank, Goldman Sachs, Credit Suisse, Barclays Bank, Bank of America, також є активними користувачами офшорних послуг [6].

Варто зауважити, що якісний стрибок розвитку офшорного бізнесу, його бурхливе зростання в основному були викликані інтенсифікацією процесів інтернаціоналізації в економічному розвитку світу та глобалізаційними тенденціями. Виникнення і розвиток офшорів сприяють лібералізації і, будучи породженням глобалізації, також є її двигуном.

Причини, обумовлені глобалізацією, що стимулюють розвиток офшорного бізнесу, полягають у:

- 1) укрупненні транснаціональних компаній і зростанні їх прибутків через монополізацію ринку. Практично всі ТНК користуються послугами офшорних центрів. Так, наприклад, 31% чистого прибутку американських ТНК припадає на офшорні зони;

- 2) пріоритеті в розвинених країнах сфери послуг, особливо фінансових, торгівлі нерухомістю і сектора «нової економіки». Офшорні компанії зосереджують свою діяльність, насамперед, у сфері послуг;

3) формуванні глобальних фінансових ринків, а в зв'язку з цим – і великих офшорних ринків;

4) зростанні масштабів валютного та фондового ринків і спекулятивних операцій на них, прибуток від яких виводиться в офшори;

5) посиленні соціального розшарування, яке зумовлене прискореними темпами зростання доходів найбагатших людей планети;

6) криміналізації економіки. Глобальна фінансова система все більше набуває якостей, що сприяють відмиванню грошей, у зв'язку з цим затребувана конфіденційність, що надається офшорами;

7) розвитку інформаційних технологій, що є ключовим фактором, який зумовив динамічний розвиток офшорних зон в останні десятиліття. Інтернет, банківські мережі, SWIFT (міжнародна міжбанківська система передачі інформації та здійснення платежів), мобільні телефони, супутниковий зв'язок дозволяють миттєво проводити різноманітні фінансові трансакції в будь-який час доби. Сучасні засоби комунікації є необхідною інфраструктурою для функціонування офшорних центрів [7].

Перераховані моменти в сукупності створили якісно нові можливості для всебічного та стрімкого розвитку офшорного бізнесу, що дозволило йому вийти на якісно новий рівень.

Висновки. Таким чином, офшорні фінансові центри відіграють сьогодні значну роль у світовій економіці. При цьому точно оцінити масштаби їх впливу досить складно через багато факторів. На сьогодні навіть не існує загальноприйнятого визначення терміна «офшор», так само як і єдиного списку офшорних юрисдикцій.

Світовий офшорний бізнес, пройшовши певний історичний шлях розвитку, на кожному етапі якого мав специфічні особливості як ведення, так і регулювання офшорної діяльності, на рубежі ХХ-ХХІ століть став серйозною економічною силою, що реально й відчутно впливає на процеси, які відбуваються в міжнародних економічних відносинах. Глобальне охоплення, яке придбала сьогодні діяльність офшорів, широта і частота їх використання у фінансово-економічних операціях підсилюють підстави вважати світ офшорного бізнесу самостійним сектором світової економіки, глибоко залученим до роботи світових фінансових ринків. Використати позитивний потенціал офшорної економіки й максимально обмежити її негативний вплив на світогосподарські процеси – завдання, яке світовій спільноті доведеться зараз вирішувати спільно.

Список використаних джерел

1. Волкова Ю.О. Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю.О. Волкова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 1. – С. 43–48.
2. Воронина А.М. Еволюція офшорного бізнесу / А.М. Воронина // Финансы и кредит. – 2006. – №13. – С. 42 – 47.
3. Живихина О. С. Регулирование офшорного бизнеса в целях совершенствования налогового планирования: автореф. дис. канд. экон. наук:

08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит; 08.00.14 – мировая экономика / РАНХиГС. – М., 2013. – 23 с.

4. Максимо В. Энг, Лис Френсис А., Мауер Лоренс Дж. Мировые финансы / Пер. с англ., – М.: ООО Издательско-консалтинговая компания «ДеКА». 1998. – 768 с.

5. Обухова Е., Огородников Е. Пора возвращаться с островов / Е. Обухова, Е. Огородников // Эксперт. 2013. № 4 (28 января). – С. 23–24.

6. Платонова И.Н. Эволюция стратегии офшорного бизнеса: взгляд из будущего / И.Н. Платонова // Финансы, деньги, инвестиции. – 2008. – № 4. – С. 28-34.

7. Ярошевич В., Сарган А. Оффшорный сегмент мировой экономики: эволюция и тенденции развития / В. Ярошевич, А. Сарган // Банкаўскі веснік. – Сакавік, 2013. – С. 33-39.

8. Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition. [Electronic resource] / A. Zorome. – International Monetary Fund, 2007. – Mode of access: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0787.pdf/>

9. Financial Secrecy Index [Electronic resource]. – Tax Justice Network, 2011. – Mode of access: <http://www.financialsecrecyindex.com/2011results.html>.

10. Statistical Annex: the international banking market, [Electronic resource] – Mode of access: www.bis.org

Юркевич О.М.,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ЕКОНОМІЧНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

***Анотація.** У статті обґрунтовано теоретичні аспекти визначення економічного змісту понять «економічна безпека» та «інвестиційна безпека». З'ясовано їх місце в забезпеченні національної безпеки держави. Досліджено систему індикаторів рівня економічної та інвестиційної безпеки. Розглянуто необхідність ідентифікації основні загрози для цих видів безпеки в Україні. Досліджено дію глобальних тенденцій у контексті безпеки країни.*

***Ключові слова:** економічна безпека, інвестиційна безпека, індикатори економічної та інвестиційної безпеки, загрози, глобальний вплив, національні інтереси.*

***Summary.** The theoretical aspects of determining economic content for such concepts as economic and investment security are justified in the article. Their place in ensuring the national security of the state is determined. The system of indicators for economic and investment security levels has been researched. Necessity of identifying the main threats to these types of security in Ukraine is considered. The effect of global trends in the security context for country is investigated.*